

GÖTEBORGS UNIVERSITET
PSYKOLOGISKA INTUITIONEN

**Relationen mellan nätmobbning och elevers
kroppsuppfattning samt grad av självobjektifiering**

Agnes Falk

Examensarbete 30 hp
Psykologprogrammet
PM2519
Vårterminen 2017

Handledare: Sofia Berne

Relationen mellan nätmobbning och elevers kroppsuppfattning samt grad av självobjektifiering

Agnes Falk

Sammanfattning. I studien studerades sambanden mellan 484 elevers (i årskurs 5, 7, 8) kroppsuppfattning och deras erfarenheter av nätmobbning. Ytterligare ett mål var att undersöka sambanden mellan 321 elevers (i årskurs 7 och 8) självobjektifiering och deras erfarenheter av nätmobbning. Eleverna besvarade en webbenkät om nätmobbning, kroppsuppfattning och självobjektifiering. Resultatet visade att elever som blivit utsatta för nätmobbning rapporterade en mer negativ kroppsuppfattning än elever som inte blivit utsatta. Vidare visade resultatet att elever som blivit nätmobbade rapporterade en högre grad av självobjektifiering än elever som inte blivit nätmobbade. Negativ kroppsuppfattning och hög grad av självobjektifiering kan vara kopplad till olika typer av psykisk ohälsa, exempelvis ätstörningsproblematik och depression vilket gör den här studiens resultat bekymmersamma.

Ungdomar tillbringar mer och mer av sin tid online (Forsman, 2014). År 2010 använde 10 % av 14-åringarna i Sverige mobilen för att koppla upp sig på internet (Statens Medieråd, 2015). Fem år senare, 2015, har siffran ökat till 85 %. Internet har blivit en naturlig del av ungas liv och gränserna mellan världen online och den fysiska verkligheten håller på att suddas ut (Forsman, 2014). Den ökande internetanvändningen för utan tvivel med sig många fördelar, exempelvis kan ungdomar lättare ha kontakt med sina vänner, lära känna nya personer och hålla sig uppdaterade beträffande nyheter (Cross et al., 2015). Internetanvändningen har dock sina nackdelar.

Forskning har visat att ungdomar som spenderar mycket tid på sociala medier är mer missnöjda med sitt utseende och sin kropp än andra jämnåriga (Rodgers & Melioli, 2015). Enligt Berne (2014) är sociala medier en arena där ungdomar formar sina föreställningar om sitt utseende och sin kropp. På sociala medier som till exempel Instagram, Facebook och bloggar är det vanligt att ungdomar presenterar sig själva och sitt utseende med hjälp av bilder som de sedan får positiva och/eller nedlåtande kommentarer på (Berne, 2014). Ungdomar påverkas mycket av andras åsikter om hur de ser ut (Berne, Frisé & Kling, 2014). Det är därför möjligt att interaktionerna med andra på nätet kan ha en stor inverkan på vad ungdomarna själva tycker om sitt utseende och sin kropp (Berne, 2014).

Nätet kan också vara en plattform för trakasserier och kränkningar, vilket medfört att en ny form av mobbning har uppstått; så kallad nätmobbning (Cross et al., 2015; Frisé & Berne, 2016). Denna form av mobbning sker med modern teknik på internet. Nätmobbning är vanligt på sociala medier och forskning har visat att nätmobbning ofta består av utseenderelaterade kommentarer och kränkningar (Cassidy, Jackson & Brown, 2009; Frisé, Berne & Lunde, 2014a; Mishna et al., 2010). En relevant fråga är således; hur påverkar nätmobbning elevers föreställningar om sitt utseende och sin kropp?

Sambandet mellan nätmobbning och elevers relation till sitt utseende och sin kropp är ett nytt forskningsområde och fram till idag har endast tre studier gjorts i ämnet

(Frisén et al., 2014a; Landstedt & Persson, 2014; Shemesh & Heiman, 2016). Studiernas resultat indikerar att elever som utsatts för nätmobbning är mer missnöjda med sitt utseende och sin kropp än elever som inte blivit utsatta för nätmobbning. Det här är oroväckande eftersom det finns välgrundad forskning som visar att missnöje med sitt utseende och sin kropp är en riskfaktor för ätstörningar och depression (Stice, 2002; Stice et al., 2000; Paxton, Neumark-Sztainer, Hannan & Eisenberg, 2006). Således är det angeläget att få ökad kunskap om hur nätmobbning påverkar elevers relation till sitt utseende och sin kropp. Syftet med den här studien är därför att undersöka detta samband och därmed bidra med välbehövd forskning i ämnet.

Studien kommer undersöka relationen mellan utsatthet för nätmobbning och elevers rapporterade kroppsuppfattning samt tendens att objektifiera sig själva. Studien inleds med en beskrivning av vad nätmobbning är. Därefter följer en presentation av begreppen kroppsuppfattning och självobjektivering, inklusive en redogörelse för tidigare forskning om sambanden mellan utsatthet för nätmobbning och elevers relation till sitt utseende och sin kropp.

Vad är nätmobbning?

Nätmobbning innebär att en person flera gånger utsätts för elaka eller kränkande handlingar på mobilen, datorn eller surfplattan (Berne & Frisé, 2016). Det kan antingen handla om flera olika handlingar eller att en elak kommentar/bild/film delats och spridits. För att det ska klassificeras som nätmobbning är det också viktigt att personen som blir utsatt upplever att den är i underläge och har svårt att försvara sig.

Eftersom nätmobbning äger rum på internet så skiljer det sig från mobbning i skolan i några avseenden. Framförallt kan elaka handlingar och kränkningar som sker på nätet nå en stor publik, vilket kan öka det upplevda obehaget för den som utsätts (Frisén & Berne, 2016; Patchin & Hinduja, 2011). På nätet har också den som utsätter andra för nätmobbning möjlighet att vara anonym, vilket gör det svårare för den som nätmobbas att försvara sig (Menesini et al., 2013; Patchin & Hinduja, 2011; Tokunaga, 2010). Förövarens anonymitet på nätet tenderar att intensifiera upplevelsen av utsatthet och maktlöshet hos den som blir nätmobbad (Frisén & Berne, 2016). Dessutom kan nätmobbning vara ständigt pågående för den som utsätts. Den utsatta kan oavsett tid på dygnet kränkas via exempelvis telefon, e-post och sociala medier, vilket skiljer sig från mobbning i skolan där till exempel hemmet kan fungera som en trygg plats (Tokunaga, 2010).

Studier som undersökt hur vanligt förekommande nätmobbning är i Sverige har kommit fram till skilda slutsatser (t.ex. Englund, 2011, Låftman, Modin & Östberg, 2013; Skolverket, 2011; Slonje, Smith & Frisé, 2012). Flertalet studier har dock visat att omkring 8–10 % av eleverna i Sverige rapporterar att de har utsatts för nätmobbning (Beckman, Hagquist & Hellström, 2013; Frisé et al., 2014a; Slonje & Smith, 2008; Slonje et al. 2012), vilket enligt Frisé och Berne (2016) kan antas vara en rättvisande uppskattning av hur många elever som blir nätmobbade.

Som tidigare nämnts har utseenderelaterade kränkningar och trakasserier visat sig vara vanligt när elever utsätts för nätmobbning (Cassidy et al., 2009; Frisé et al., 2014a; Mishna et al., 2010). Till exempel fann Cassidy et al. (2009) och Mishna et al. (2010) att utseendet var den vanligaste anledningen till att elever blev nätmobbade. Vidare fann Frisé et al. (2014a) att elever i årskurs 6 och 9 ansåg att det var vanligt att bli nätmobbad

på grund av sitt utseende. Dessutom fann både Frisé et al. (2014a) och Berne et al. (2014) att en majoritet av eleverna i deras studier ansåg att utseenderelaterad nätmobbning var mer vanligt när flickor blir utsatta än när pojkar blir utsatta.

Eftersom nätmobbning ofta består av utseenderelaterade kränkningar och trakasserier är det relevant att undersöka hur utsatthet för nätmobbning påverkar elevers kroppsuppfattning och grad av självobjektivering.

Kroppsuppfattning

Kroppsuppfattning är ett komplext och mångfacetterat begrepp (Frisé et al., 2014a; Gattario & Lunde, 2014b). Begreppet brukar definieras som människors upplevelser, känslor, attityder och beteenden i förhållande till sin kropp (Frisé et al. 2014b; Mendelson, Mendelson & White, 2001). Kort sagt kan kroppsuppfattning definieras som i vilken utsträckning en person är nöjd eller missnöjd med sitt utseende och sin kropp (Rieves & Cash, 1996). Mendelson et al. (2001) menar att det finns minst tre olika aspekter av kroppsuppfattning: 1. Hur man känner inför sin vikt, 2. Hur man känner för sitt utseende, och 3. Hur man tror att andra värderar ens utseende och kropp. Vidare har Mendelson et al. (2001) utvecklat skattningsformuläret *Body Esteem Scale for Adolescents and Adults (BESAA)* för att mäta ungdomar och vuxnas kroppsuppfattning.

Som beskrivits tidigare så har forskning gett ett välgrundat stöd för att det finns ett samband mellan negativ kroppsuppfattning hos elever och olika typer av ätstörningar; så väl anorexia och bulimi som övervikt och fetma (Smolak & Levine, 2001; Stice, 2002). Det har även visat sig att mildare former av kroppsmisnöje kan leda till skamkänslor, social ångest, undvikande beteenden och försök att förändra sitt utseende (Levine & Smolak, 2002). Studier har dessutom funnit ett samband mellan kroppsmisnöje och självmordstankar (Dave & Rashad, 2009; Kim & Kim, 2009).

Nätmobbing och kroppsuppfattning. Som tidigare nämnts är relationen mellan utsatthet för nätmobbing och elevers kroppsuppfattning ett relativt utforskat område. Fram tills idag har tre studier (Frisé et al., 2014a; Landstedt & Persson, 2014; Shemesh & Heiman, 2016) gjorts i ämnet.

Shemesh och Heiman (2016) har undersökt huruvida utsatthet för nätmobbing påverkar elevers kroppsuppfattning. I deras studie deltog israeliska elever i åldrarna 14–16 och för att mäta deras upplevda kroppsuppfattning användes skattningsformuläret BESAA. De fann att elever som rapporterade att de var nätmobbade också i högre utsträckning rapporterade en mer negativ kroppsuppfattning.

Landstedt och Persson (2014) undersökte relationen mellan nätmobbing, mobbing i skolan och kroppsuppfattning hos svenska elever i årskurs 7–9. I studien mättes inte kroppsuppfattning med skattningsformuläret BESAA utan istället användes ett index av fyra frågor som löd: ”Är du nöjd med: Ditt utseende? Din kropp? Din vikt? Din längd?”. De fann att elever, såväl pojkar som flickor, som blivit utsatta för både mobbing i skolan och nätmobbing rapporterade att de hade en mer negativ kroppsuppfattning. Deras resultat indikerade även att flickor som blivit nätmobbade hade en mer negativ kroppsuppfattning än pojkar som blivit nätmobbade.

Ytterligare en svensk studie av Frisé et al. (2014a) har undersökt ifall utsatthet för nätmobbing påverkar elevers kroppsuppfattning. I studien deltog elever i årskurs 4, 6 och 9 vars kroppsuppfattning mättes med hjälp av skattningsformuläret BESAA. Frisé et al.

et al. (2014a) fann att elever som blivit utsatta för nätmobbning hade en mer negativ kroppsuppfattning än elever som inte blivit utsatta.

Dessutom fann Frisé et al. (2014a), i likhet med Landstedt och Persson (2014), att flickor som blivit nätmobbade var mer missnöjda med sitt utseende än pojkar som blivit nätmobbade. Det här skulle kunna förklaras med Berne med fleras (2014) resultat som visade att elever ansåg att flickor oftare blev nätmobbade för sitt utseende och sin kropp än pojkar. Vidare ansåg flertalet elever i Berne med fleras (2014) studie att ett effektivt sätt att göra flickor illa var att ge sig på deras utseende. Det är möjligt att flickors kroppsuppfattning påverkas mer negativt av nätmobbning på grund av att de, i jämförelse med pojkar, får fler elaka och kränkande kommentarer om sitt utseende. Ytterligare en förklaring skulle kunna vara att flickor i västvärlden är medvetna om att deras kroppar konstant granskas av en dömande, värderande och sexualiserande (manlig) blick (Fredrickson & Roberts, 1997). I media och reklam avbildas till exempel kvinnor ofta som ett sexualiserat objekt till för att behaga andra snarare än som individer med egna känslor och viljor (Frisé et al., 2014b). Enligt objektifieringsteorin leder det här till att flickor själva internaliserar en objektifierad syn på sin kropp och lär sig att deras värde är avhängigt hur de ser ut (Fredrickson & Robert, 1997). Det här gör antagligen flickor extra sårbara för negativa kommentarer om deras utseende och kropp, vilket, som tidigare nämnts, är vanligt när flickor utsätts för nätmobbning (Berne, 2014).

Sammantaget finns det en begränsad mängd forskning om relationen mellan utsatthet för nätmobbning och kroppsuppfattning. Fram till idag har ingen studie använt skattningsformuläret BESAA för att undersöka hur nätmobbning påverkar kroppsuppfattningen hos svenska elever i årskurs 5, 7 och 8.

Självobjektifiering

Begreppet *självobjektifiering* används för att beskriva internaliseringen av andras syn på den egna kroppen och upplevelsen av kroppen som ett objekt till för allmän beskådan (Fredrickson & Roberts, 1997; McKinley & Hyde 1996). Enligt McKinley och Hyde (1996) består självobjektifiering av tre komponenter: 1. Kroppsövervakning, 2. Kroppskam och 3. Kontroll. Kroppsövervakning är den beteendemässiga komponenten av självobjektifiering och handlar om att se på sig själv från ett utifrånperspektiv samt ständigt övervaka hur ens kropp ser ut och jämföra den med rådande skönhetsideal. Kroppskam är den känslomässiga komponenten av självobjektifiering och avser skamkänslor som uppstår till följd av att kroppen inte anses leva upp till samhällets ideal. Den tredje komponenten Kontroll handlar om huruvida man tror att man kan kontrollera och påverka hur ens kropp ser ut.

Studier har visat att kvinnor i större utsträckning än män tenderar att vara självobjektifierande (McKinley, 1999). Vidare finns det stöd i forskning att hög grad av självobjektifiering är associerad med kroppsmissnöje samt ätstörningar (Lindner, Tantleff-Dunn & Jentsch, 2012).

Mobbning i skolan och självobjektifiering. I dagsläget finns ingen tidigare forskning om hur utsatthet för nätmobbning påverkar elevers grad av självobjektifiering. Det finns dock en studie (Lunde & Frisé, 2011) som har undersökt relationen mellan utsatthet för mobbning i skolan och självobjektifiering.

Lunde och Frisé (2011) fann att 18-åriga elever som blivit utsatta för mobbning i skolan när de var 10 år, oftare tenderade att övervaka sin kropp och se på sig själva från

ett utifrånperspektiv samt känna mer skam över sin kropp, än de elever som inte blivit utsatta för mobbning i skolan. Dessutom rapporterade flickor som ofta blivit utsatta för mobbning i skolan att de kände mer skam över sin egen kropp än de pojkar som ofta blivit utsatta.

Lunde och Friséns (2011) resultat tyder på att utsatthet för mobbning i skolan påverkar elevers grad av självobjektifiering. Gäller detta även för elever som utsätts för nätmobbning? Den frågan är ännu obesvarad eftersom det fram tills idag enligt min vetskap saknas forskning som undersöker sambandet mellan nätmobbning och elevers grad av självobjektifiering.

Syfte

Syftet med föreliggande studie är att undersöka:

- 1) Relationen mellan utsatthet för nätmobbning och kroppsuppfattning hos elever i årskurs 5, 7 och 8.
- 2) Relationen mellan utsatthet för nätmobbning och självobjektifiering hos elever i årskurs 7 och 8.

Mot bakgrund av tidigare forskning har följande hypoteser formulerats:

Hypotes 1: I linje med tidigare forskning om nätmobbning och kroppsuppfattning (Frisén et. al., 2014a; Landstedt & Persson, 2014; Shemesh & Heiman, 2016) har föreliggande studie som hypotes att elever som blivit utsatta för nätmobbning kommer rapportera att de har en mer negativ kroppsuppfattning än elever som inte blivit utsatta för nätmobbning. Vidare är en hypotes att flickor som blivit nätmobbade kommer rapportera en mer negativ kroppsuppfattning, än pojkar som blivit nätmobbade. Studien kommer även undersöka skillnader mellan de olika årskurserna.

Hypotes 2: Lunde & Friséns (2011) fann att elever som blivit utsatta för mobbning i skolan objektifierade sig själva i större utsträckning än elever som inte blivit utsatta. Med anledning av deras resultat har den här studien som hypotes att elever som blivit nätmobbade kommer rapportera en högre grad av självobjektifiering än elever som inte blivit nätmobbade. Vidare är en hypotes att flickor som blivit nätmobbade kommer rapportera att de objektifierar sig själva i större utsträckning än pojkar som blivit nätmobbade. Studien kommer även undersöka ifall det finns några skillnader mellan de olika årskurserna.

Metod

Föreliggande studie baseras på data från forskningsprojektet "Aktion mot nätmobbning" som ägde rum under hösten 2015 samt våren 2016. Projektet var ett samarbete mellan Göteborgs Universitet och stiftelsen Friends, vilket är en icke-vinstdrivande organisation mot mobbning (se <http://friends.se/>). Det övergripande syftet med projektet var att utvärdera effekten av ett kamratutbildarsystem, där elever i årskurs 9 utformade och genomförde en intervention mot nätmobbning för elever i årskurs 4 (Berne & Friséns, 2016).

Forskningsprojektet hade en longitudinell utvärderingsdesign vilket innebar att en baslinjemätning samt två uppföljningstillfällen utfördes. Vid mättillfällena fick elever i årskurs 4–9 på fyra skolor i Göteborg besvara en webbenkät som bland annat innehöll frågor om nätmobbning, kroppsuppfattning och självobjektivering. Data i föreliggande studie är hämtad från baslinjemätningen och det är endast svar från elever i årskurs 5, 7 och 8 som analyseras.

Deltagare

I forskningsprojektet medverkade både interventionskolor och jämförelseskolor. På interventionskolorna fick elever utforma och genomföra en intervention mot nätmobbning. Interventionskolor till projektet rekryterades genom en artikel i Göteborgs-Posten (Nilsson, 2014, 1 december). I artikeln beskrevs studiens syfte, den aktuella interventionen och att tre skolor med elever i årskurs 4–9 söktes. Rektorer på sju skolor anmälde sitt intresse till de ansvariga forskarna. Av de sju skolorna var det tre skolor som uppfyllde studiens inklusionskriterier: 1. Att skolorna låg i Göteborgsområdet, och 2. Att eleverna i årskurs 4–9 vistades i samma skolbyggnad.

Vidare valdes tre skolor i Göteborgsområdet slumpmässigt ut och rektorerna tillfrågades i fall de ville delta som jämförelseskola i projektet. Det var samma inklusionskriterier för både interventionskolorna som för jämförelseskolorna. Samtliga tre rektorer tackade ja till att delta i projektet.

På grund av praktiska problem hade en av interventionskolorna och en av jämförelseskolorna svårigheter att stå för sin del av åtagandet, vilket ledde till att forskargruppen vid Göteborgs Universitet beslutade att ej inkludera dessa två skolor i projektet.

Det var således elever från fyra skolor i Göteborgsområdet som medverkade i studien. I den här studien analyseras webbenkät svar från elever i årskurs 5, 7 och 8. Totalt tillfrågades 524 elever att delta i föreliggande studie. Av de elever som tillfrågades var det 40 stycken som inte deltog i studien då de antingen tackade nej till att medverka eller av någon anledning inte närvarade under lektionen datainsamlingen ägde rum (svarsfrekvens 76 %). Totalt var det 484 elever som fyllde i webbenkäten vid baslinjemätningen (243 flickor och 241 pojkar): 163 gick i årskurs 5 (medelålder: 11.29 ± .57), 147 gick i årskurs 7 (medelålder: 13.27 ± .56) och 174 gick i årskurs 8 (medelålder: 14.20 ± .54).

Tillvägagångssätt

Datainsamlingen gjordes under hösten 2015. Den inleddes med att ansvariga forskare höll en informationsföreläsning för skolpersonalen på samtliga skolor som deltog i projektet. Forskarna gav då information om syftet med projektet, upplägget och hur forskningsprocessen skulle gå till. Efter genomgången fick skolpersonalen möjlighet att ställa frågor till forskarna om projektet.

På föreläsningen informerades även skolpersonalen om att rektorn samtyckt till att skolpersonalen skulle dela ut ett informationsbrev om projektet till elever och deras vårdnadshavare. Vidare fick skolpersonalen både muntlig och skriftlig information om

vad som stod i informationsbrevet. Informationsbrevet innehöll delvis ett samtyckesformulär, vilket skolpersonalen ombads samla in från vårdnadshavare till elever under 15 år och sedan ge till de ansvariga forskarna. Till elever över 15 år behövdes inte samtycke inhämtas från vårdnadshavarna eftersom elever över 15 år har rätt att själva bestämma om de vill delta i studien (SFS 2003:460).

Efter att samtyckesformulären hade samlats in från elevernas vårdnadshavare påbörjade forskarna datainsamlingen. En forskare och en forskningsassistent träffade eleverna klassvis. Forskaren och forskningsassistenten beskrev muntligen vad som stod i det informationsbrev eleverna tidigare fått av skolpersonalen. Vidare informerade de om att all medverkan var frivillig samt att eleverna när som helst kunde avbryta sin medverkan utan att något angivet skäl krävdes. De förklarade också att allt material i undersökningen behandlas konfidentiellt, vilket bland annat innebär att svaren behandlas så att den personliga integriteten skyddas och så att ingen obehörig kan ta del av vad någon enskild individ har svarat.

De elever som var över 15 år eller hade en skriftlig tillåtelse om deltagande från sina vårdnadshavare blev tillfrågade om de ville fylla i webbenkäten. De elever som svarade att de ville delta tilldelades en länk samt personlig inloggningskod till webbenkäten och uppmanades att skriva in den i webbläsaren på sin dator eller surfplatta.

Webbenkäten inleddes med att eleverna återigen fick ta del av ovan nämnda information skriftligen. När eleverna läst den inledande texten och godkänt att medverka i studien, fick de börja fylla i webbenkäten. De elever som inte fick/ville delta i studien fick stanna kvar i klassrummet och arbeta med en uppgift under tiden deras klasskamrater fyllde i webbenkäten.

Forskaren och forskningsassistenten var kvar i klassrummet och svarade på frågor under tiden eleverna fyllde i webbenkäten. Först när alla som deltog fyllt i enkäten fick eleverna lämna klassrummet och gå till nästa lektion. Elever som blev klara innan alla var färdiga tilldelades en annan uppgift att arbeta med. Innan forskaren och forskningsassistenten tackade för sig delade de ut ett informationsblad till samtliga elever om vart de kan vända sig ifall de sett någon bli utsatt för, själva blivit utsatta för eller utsatt andra för nätmobbning/mobbning i skolan (se bilaga 1). Tillvägagångsättet har godkänts av Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg (dnr 368-15).

Mätinstrument

Utsatthet för nätmobbning. Innan eleverna fick fylla i webbenkätens frågor om nätmobbning fick de läsa följande definition: ”En person är nätmobbad när hon eller han, flera gånger blir utsatt för elaka handlingar på mobilen, datorn eller surfplattan. Det kan röra sig om antingen flera olika elaka handlingar eller att en elak kommentar/bild/film delats eller spridits. Den som utsätts upplever det som att hon eller han är i underläge eller har svårt att försvara sig” (Frisén & Berne, 2016).

Frågan om eleverna blivit utsatta för nätmobbning var hämtad från Slonje och Smith (2008), men modifierades om något av de ansvariga forskarna (Frisén & Berne, 2016). Den fråga som användes i webbenkäten löd: ”Har du blivit nätmobbad via mobil, dator eller surfplatta de senaste månaderna?”. Som svar på frågorna kunde eleverna välja något av följande alternativ: 1. (*Nej, aldrig*). 2. (*Ja, det har hänt en eller två gånger*), 3. (*Ja, två eller tre gånger per månad*), 4. (*Ja, ungefär en gång per vecka*), 5. (*Ja, flera gånger per vecka*). I föreliggande studie gjordes den femgradiga likertskalan om till en

dikotom nominalskala. Svar 2–5 sammanfogades till 1 (*Ja, det har hänt en eller flera gånger*) medan svar 1 definierades som 0 (*Nej, jag har aldrig blivit nätmobbad*).

Kroppsuppfattning. För att mäta olika aspekter av kroppsuppfattning användes The Body Esteem Scale for Adolescents and Adults (BESAA; Mendelson et al., 2001). BESAA har visat sig ha god reliabilitet och validitet för barn från 7 års ålder (Hill, 2011), och har även översatts till svenska samt validerats (Erling & Hwang, 2004). BESAA innefattar tre delskalor: BE-Utseende, BE-Vikt och BE-Attribution. BE-Utseende består av 10 påstående kopplade till ens generella känslor för sitt utseende (t.ex. ”*Jag tycker om vad jag ser när jag tittar mig i spegeln*”), BE-Vikt består av 8 åtta påståenden som handlar om hur nöjd man är med sin egen vikt (t.ex. ”*Jag gillar verkligen min vikt*”) och BE-Attribution består av 5 påståenden rörande hur man tror att andra värderar ens utseende och kropp (t.ex. ”*Andra tycker jag ser bra ut*”).

Deltagarna fick skatta hur mycket de instämde med varje påstående på en 5-gradig likertskala som sträckte sig från 0 = Aldrig till 4 = Alltid. Individuella medelvärden räknades ut för varje delskala och användes därefter i analyserna. En lägre poäng indikerar ett större missnöje med den dimension av kroppsuppfattning som respektive delskala mäter. I föreliggande studie hade samtliga delskalor i BESAA hög intern konsistens: BE-Utseende $\alpha = .93$, BE-Vikt $\alpha = .93$ och BE-Attribution $\alpha = .72$.

Självobjektivering. McKinley och Hyde (1996) har utvecklat skattningsformuläret *the objectified body consciousness scale* (OBC) för att mäta personers grad av självobjektivering. Skattningsformuläret har sedan modifierats av Lindberg, Hyde och McKinley (2006) för att vara applicerbart på ungdomar; *Objectified Body Consciousness – Youth* (OBC-Y). I den här studien används OBC-Y för att mäta grad av självobjektivering hos elever i årskurs 7 och 8. I studien mättes inte självobjektivering hos eleverna i årskurs 5. Anledningen till det var att eleverna i årskurs 5 fick fylla i en något kortare webbenkät än de äldre eleverna, eftersom de inte förväntades kunna hålla sig koncentrerade lika länge. I den kortare webbenkäten prioriterades OBC-Y bort till förmån för andra skattningsskalor.

OBC-Y består av tre delskalor: Kroppsövervakning, Kroppskam och Kontroll. Enligt Lindberg et. al. (2006) har de två delskalorna Kroppsövervakning och Kroppskam god reliabilitet och validitet, medan delskalan Kontroll har lägre reliabilitet och validitet. I den här studien användes två av delskalorna i OBC-Y: OBC-Y-Kroppsövervakning och OBC-Y-Kroppskam. Delskalan Kontroll togs inte med på grund av dess låga interna konsistens ($\alpha = .34$). De andra två delskalorna hade hög intern konsistens: Kroppsövervakning $\alpha = .90$ och Kroppskam $\alpha = .89$.

Delskalan OBC-Y-Kroppsövervakning består av 4 påståenden och handlar om i vilken utsträckning en person övervakar sin egen kropp och ser på sig själv från ett utifrånperspektiv (t.ex. ”*Jag tänker på hur jag ser ut många gånger varje dag*”). Delskalan OBC-Y-Kroppskam består av 5 påståenden och berör huruvida man känner skam över att ens kropp inte lever upp till rådande skönhetsideal (t.ex. ”*Jag skäms när jag inte har den storleken jag borde ha*”).

Deltagarna fick skatta hur mycket de instämde med varje påstående på en sjugradig likertskala från 1 = Instämmer inte alls till 7 = Instämmer helt. Individuella medelvärden räknades ut för varje delskala och användes därefter i analyserna. En högre poäng indikerar att man i större utsträckning övervakar sin kropp respektive känner mer skam för sin kropp.

Databearbetning

De elever som inte svarat på frågan ”Har du blivit nätmobbade via mobil, dator eller surfplatta de senaste månaderna?” exkluderades från analysen ($n=4$). Chi-2-test (χ^2) användes för att undersöka eventuella könsskillnader samt skillnader mellan årskurserna i antal elever som blivit utsatta för nätmobbning. Vid analyserna med Chi-2-test sattes signifikansnivån till $p < .05$ och totalt deltog 480 elever (242 flickor och 238 pojkar), varav 161 gick i årskurs 5, 146 gick årskurs 7 och 173 gick i årskurs 8.

I analysen uteslöts de enkätsvar som hade mer än 40 % bortfall på någon av de tre delskalorna i BESAA ($n=21$) eller på någon av de två delskalorna i OBC-Y ($n=13$). För att sedan hantera det bortfall som återstod användes Expectation Maximization-algoritmen i SPSS 24.0 (Tabachnick & Fidell, 2012). Vidare testades data för antaganden så som normalfördelning, linjäritet, univariata och multivariata outliers, homogena varianser och multikollinearitet. Levene's test gav signifikanta resultat för samtliga delskalor i BESAA och för delskalan Kroppskam i OBC-Y, vilket indikerar att variablerna inte har homogena varianser. När Levene's test ger ett signifikant resultat rekommenderar Tabachnick och Fidell (2012) en mer restriktiv signifikansnivå. Således sattes signifikansnivån till $p < .01$ för de två MANOVA som utfördes i föreliggande studie.

För att undersöka potentiella skillnader i medelvärde på BESAA mellan elever som blivit vs. inte blivit nätmobbade och samtidigt ta hänsyn till kön samt årskurs, utfördes en 2 (blivit nätmobbade vs. ej blivit nätmobbade) x 2 (kön: flickor vs. pojkar) x 3 (årskurs: 5 vs. 7 vs. 8) MANOVA med de tre delskalorna i BESAA (BE-Utseende, BE-Vikt och BE-Attribution) som beroende variabler. I den här analysen deltog totalt 459 elever (237 flickor och 222 pojkar), varav 154 gick i årskurs 5, 136 gick årskurs 7 och 169 gick i årskurs 8.

Ytterligare en 2 (blivit nätmobbade vs. ej blivit nätmobbade) x 2 (kön: flickor vs. pojkar) x 2 (årskurs: 7 vs. 8) MANOVA med de två delskalorna i OBC-Y (OBC-Y-Kroppsovervakning och OBC-Y-Kroppskam) som beroende variabler, utfördes för att undersöka potentiella skillnader i medelvärde på OBC-Y mellan elever som blivit vs. inte blivit nätmobbade och samtidigt ta hänsyn till kön samt årskurs. Eftersom elever i årskurs 5 inte svarade på OBC-Y deltog totalt 306 elever (154 flickor och 152 pojkar) i den här analysen, varav 135 gick i årskurs 7 och 171 gick i årskurs 8.

MANOVA visar inte bara ifall det finns signifikanta skillnader mellan olika grupper, utan tillhandahåller också ett mått på effektstorleken vilket ger oss en indikation på hur stora dessa skillnader faktiskt är. Mer specifikt kan man säga att effektstorlek är ett mått på hur stor del av variationen i den beroende variabeln som är associerad med den oberoende variabeln. Effektstorleken mäts genom Partial Eta Squared (η^2) och det finns riktlinjer för vad som räknas som liten ($\eta^2 = .01$), måttlig ($\eta^2 = .09$) och stor ($\eta^2 = .25$) effektstorlek (Tabachnick & Fidell, 2012).

Resultat

Syftet i föreliggande studie var tvåfaldigt. Ett första syfte var att undersöka relationen mellan utsatthet för nätmobbning och kroppsuppfattning hos elever i årskurs 5, 7 och 8. Det andra syftet var att undersöka relationen mellan utsatthet för nätmobbning och självobjektivering hos elever i årskurs 7 och 8. Studien ämnade också att undersöka skillnader mellan pojkar och flickor avseende sambandet mellan: (1) utsatthet för

nätmobbing och rapporterad kroppsuppfattning och (2) utsatthet för nätmobbing och grad av självobjektivering.

Resultatet inleds med en presentation av antal elever som blivit och inte blivit utsatta för nätmobbing uppdelade i kön och årskurs. Därefter redovisas resultatet för respektive syfte i tur och ordning.

Skillnader i antal elever som blir utsatta för nätmobbing avseende kön och årskurs

I tabell 1 visas antal elever som blivit och inte blivit nätmobbade uppdelade i årskurs och kön. Chi-två-test visade att det var fler tjejer som rapporterade att de blivit nätmobbade än killar $\chi^2(1, N=480) = 8.20 p < .05$. Mellan de olika årskurserna förelåg det inga signifikanta skillnader i antalet elever som rapporterade att de blivit nätmobbade.

Tabell 1

Elever som blivit nätmobbade de senaste månaderna uppdelade i årskurs och kön (n=459)

Typ av svar	Årskurs			Kön	
	Åk 5 n (%)	Åk 7 n (%)	Åk 8 n (%)	Flickor n (%)	Pojkar n (%)
Inte blivit nätmobbade	131 (81.4)	113 (77.4)	139 (80.3)	180 (74.4)	203 (85.3)
Blivit nätmobbade en eller flera gånger	30 (18.6)	33 (22.6)	34 (19.7)	62* (25.6)	35* (14.7)

* $p < .05$

Skillnader i kroppsuppfattning avseende utsatthet för nätmobbing, årskurs och kön

I tabell 2 visas medelvärden och standardavvikelse för de tre delskalorna i BESAA (BE-Utseende, BE-Vikt och BE-Attribution) uppdelade i årskurs, kön och utsatthet för nätmobbing. Pillai's Trace visade en signifikant effekt för kön på BESAA, $V = .11 F(3, 445) = 17.61 p < .01 \eta^2 = .11$. Analys av varje enskild beroende variabel visade att det endast förelåg signifikanta effekter för kön på två av de tre delskalorna, BE-Utseende $F = 44.88 p < .003 \eta^2 = .09$ och BE-Vikt $F = 32.36 p < .003 \eta^2 = .07$. De erhållna effekterna för kön indikerar att flickorna rapporterade att de var mer missnöjda med sitt eget utseende och med sin vikt än pojkarna. På delskalan BE-Attribution förelåg inga signifikanta skillnader mellan pojkar och flickor.

Pillai's trace visade också att det fanns en signifikant effekt för årskurs på BESAA, $V = .10 F(6, 892) = 7.39 p < .01 \eta^2 = .05$. Analys av varje enskild beroende variabel visade att det endast förelåg signifikanta effekter för årskurs på två av de tre delskalorna, BE-Utseende $F = 20.85 p < .003 \eta^2 = .09$ och BE-Vikt $F = 17.45 p < .003 \eta^2 = .07$. Det tyder

på att medelvärdet för de tre olika årskurserna skilde sig signifikant åt avseende BESAA-delskalorna utseende och vikt, medan det på delskalan attribution inte förelåg några signifikanta skillnader. Bonferroni post-hoc visade att det fanns signifikanta skillnader ($p < .001$) i medelvärde på delskalorna BE-utseende och BE-vikt mellan årskurs 5 och årskurs 7 samt mellan årskurs 5 och årskurs 8. Resultatet indikerar på att elever i årskurs 5 rapporterade att de var mer nöjda med sitt utseende och sin vikt än elever i årskurs 7 och 8. Mellan elever i årskurs 7 och 8 förelåg det inga signifikanta skillnader i medelvärden på någon av delskalorna i BESAA.

Pillai's Trace visade även att det förelåg en signifikant interaktionseffekt för Kön \times Årskurs på BESAA, $V = .04$ $F(6, 892) = 2.76$ $p < .01$ $\eta^2 = .02$. Analys av varje enskild beroende variabel visade att det endast förelåg signifikanta effekter på en av de tre delskalorna, BE-utseende, $F = 6.54$ $p < .003$ $\eta^2 = .03$. Den här effekten visar på att flickor i de övre årskurserna (åk 7 och åk 8) rapporterade att de var mer missnöjda med sitt utseende än pojkarna i de övre årskurserna (flickor åk 7 $M = 3.0 \pm 0.1$ och flickor åk 8 $M = 2.8 \pm 0.1$ vs. pojkar åk 7 $M = 3.9 \pm 0.1$ och pojkar åk 8 $M = 3.7 \pm 0.1$).

Dessutom visade Pillai's trace att det fanns en signifikant effekt för utsatthet för nätmobbning på BESAA, $V = .03$ $F(3, 445) = 5.20$ $p < .01$ $\eta^2 = .03$. Analys av varje enskild beroende variabel visade att det endast förelåg signifikanta effekter för utsatthet för nätmobbning på två av de tre delskalorna, BE-Utseende $F = 11.07$ $p < .003$ $\eta^2 = .02$ och BE-Vikt $F = 15.22$ $p < .003$ $\eta^2 = .03$. De erhållna effekterna för utsatthet för nätmobbning tyder på att elever som blivit nätmobbade rapporterade att de var mer missnöjda med sitt eget utseende och med sin vikt än elever som inte blivit nätmobbade. På delskalan BE-Attribution förelåg inga signifikanta skillnader mellan elever som blivit och inte blivit nätmobbade.

Vidare visade Pillai's trace att det inte fanns en signifikant interaktionseffekt för Utsatthet för nätmobbning \times Kön, $V = .01$ $F(3, 445) = 1.3$ $p = .29$ $\eta^2 = .01$. Det här innebär att det inte förelåg en signifikant skillnad mellan pojkar och flickor avseende sambandet mellan utsatthet för nätmobbning och rapporterad kroppsuppfattning.

Tabell 2

Medelvärden och standardavvikelser för BE-Utseende, BE-Vikt och BE-Attribution uppdelade i årskurs, kön och utsatthet för nätmobbning

	<i>Årskurs</i>			<i>Kön</i>		<i>Blivit utsatt för nätmobbning</i>	
	5	7	8	<i>Flicka</i>	<i>Pojke</i>	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>
	<i>M SD</i>	<i>M SD</i>	<i>M SD</i>	<i>M SD</i>	<i>M SD</i>	<i>M SD</i>	<i>M SD</i>
Utseende	3.0** 0.1	2.4** 0.1	2.2** 0.1	2.2* 0.6	2.9* 0.1	2.4* 0.1	2.7* 0.0
Vikt	3.0** 0.1	2.4** 0.1	2.3** 0.1	2.3* 0.1	2.9* 0.1	2.4* 0.1	2.8* 0.0
Attribution	2.2 0.1	2.1 0.1	2.0 0.1	2.1 0.1	2.2 0.1	2.0 0.1	2.2 0.0

* $p < .003$, ** $p < .001$ enligt MANOVA och post hoc-test (Bonferroni)

Skillnader i självobjektifiering avseende utsatthet för nätmobbning, årskurs och kön

I tabell 3 visas medelvärden och standardavvikelser för de två delskalorna Kroppsövervakning och Kroppskam i OBC-Y, uppdelade i årskurs, kön och utsatthet för nätmobbning. Pillai's trace visade att det förelåg en signifikant effekt för kön på OBC-Y, $V = .19$ $F(2, 297) = 35.70$ $p < .01$ $\eta^2 = .19$. Analys av varje enskild beroende variabel visade att det förelåg signifikanta effekter för både delskalorna, OBC-Y-Kroppsövervakning $F = 59.92$ $p < .005$ $\eta^2 = .17$ och OBC-Y-Kroppskam $F = 57.73$ $p < .005$ $\eta^2 = .16$. De erhållna effekterna för kön indikerar att flickorna i högre utsträckning rapporterade att de övervakar sin egen kropp och ser på sig själv från ett utifrånsperspektiv samt känner mer skam över att sin kropp inte lever upp till rådande skönhetsideal, än pojkarna. Det förelåg inga signifikanta skillnader i medelvärde på OBC-Y mellan årskurserna.

Pillai's Trace visade även en signifikant effekt för utsatthet för nätmobbning på OBC-Y, $V = .05$ $F(2, 297) = 7.91$ $p < .01$ $\eta^2 = .05$. Analys av varje enskild beroende variabel visade att det fanns signifikanta effekter för utsatthet för nätmobbning på båda delskalorna, OBC-Y-Kroppsövervakning $F = 8.62$ $p < .005$ $\eta^2 = .03$ och OBC-Y-Kroppskam $F = 15.61$ $p < .005$ $\eta^2 = .05$. De erhållna effekterna för utsatthet för nätmobbning tyder på att elever som blivit nätmobbade i högre utsträckning rapporterade att de övervakar sin egen kropp och ser på sig själv från ett utifrånsperspektiv samt känner mer skam över att sin kropp inte lever upp till rådande skönhetsideal, än de elever som inte blivit nätmobbade.

Dessutom visade Pillai's trace att det inte fanns en signifikant interaktionseffekt för Utsatthet för nätmobbning \times Kön, $V = .02$ $F(2, 297) = 2.8$ $p = .07$ $\eta^2 = .02$. Det här innebär att det inte förelåg en signifikant skillnad mellan pojkar och flickor avseende sambandet mellan utsatthet för nätmobbning och rapporterad grad av självobjektifiering.

Tabell 3

Medelvärden och standardavvikelser för de två delskalorna OBC-Y-Kroppsövervakning och OBC-Y-Skam uppdelade i årskurs, kön och offer för nätmobbning

	Årskurs		Kön		Blivit utsatt för nätmobbning	
	7	8	Flicka	Pojke	Ja	Nej
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Kroppsövervakning	3.9	0.2	4.2	0.2	4.9*	0.1
			3.1*	0.2	4.4*	0.2
Skam	2.6	0.1	2.8	0.1	3.5*	0.1
			1.9*	0.2	3.1*	0.2
					2.3*	0.1

* $p < .005$

Diskussion

Syftet med den här studien var att bidra med ökad kunskap om hur nätmobbning påverkar elevers relation till sitt utseende och sin kropp. Elevers relation till sitt utseende och sin kropp har i studien mätts dels genom rapporterad kroppsuppfattning och dels genom rapporterad självobjektivering. För att undersöka sambandet mellan nätmobbning och kroppsuppfattning analyserades webbenkätssvar från elever i årskurs 5, 7 och 8. Som jag nämnde tidigare ingick inte frågor om självobjektivering i den webbenkät som elever i årskurs 5 fyllde i. Det föranledde att det endast var svar från elever i årskurs 7 och 8 som analyserades när relationen mellan nätmobbning och självobjektivering undersöktes.

I linje med Hypotes 1 visade resultatet att elever som blivit utsatta för nätmobbning rapporterade en mer negativ kroppsuppfattning än elever som inte blivit utsatta. Vidare visade resultatet även att elever som blivit nätmobbade rapporterade en högre grad av självobjektivering än elever som inte blivit nätmobbade, vilket stödjer Hypotes 2.

Nedan diskuteras sambandet mellan nätmobbning och kroppsuppfattning samt sambandet mellan nätmobbning och självobjektivering. Därefter diskuteras möjliga förklaringar till varför nätmobbade elever i årskurs 7 och 8 rapporterar en mer negativ kroppsuppfattning och högre grad av självobjektivering än elever som inte blivit nätmobbade. Sedan följer ett avsnitt om studiens begränsningar och förslag till framtida forskning. Avslutningsvis ges en konklusion av studiens resultat.

Nätmobbing och kroppsuppfattning

Studiens resultat visade att elever (i årskurs 5, 7 och 8) som blivit nätmobbade rapporterade en mer negativ kroppsuppfattning än elever som inte blivit nätmobbade, vilket stödjer Hypotes 1. Resultatet är i enlighet med de tre tidigare studier som har gjorts om relationen mellan nätmobbning och kroppsuppfattning (Frisén et. al. 2014a; Shemesh & Heiman, 2016; Landstedt och Persson, 2014), där samtliga fann att elever som blivit utsatta för nätmobbning rapporterade en mer negativ kroppsuppfattning än elever som inte blivit utsatta.

Därtill så användes skattningsformuläret BESAA i den här studien för att undersöka relationen mellan utsatthet för nätmobbning och kroppsuppfattning hos svenska elever i årskurs 5, 7 och 8. Det finns endast en tidigare studie (Frisén et al., 2014a) som använt skattningsformuläret BESAA för att undersöka relationen mellan nätmobbning och kroppsuppfattning hos svenska elever. I den studien deltog elever i årskurs 4, 6 och 9. Således är föreliggande studie, såvitt jag vet, den enda i sitt slag och resultatet tyder på att sambandet mellan utsatthet för nätmobbning och en mer negativ kroppsuppfattning även verkar gälla för svenska elever i årskurs 5, 7 och 8.

Mer specifikt visade den här studiens resultat att det förelåg signifikanta skillnader mellan elever som blivit och inte blivit nätmobbade på delskalorna BE-Utseende och BE-Vikt i skattningsformuläret BESAA. Det betyder att elever som blivit nätmobbade rapporterade att de var mer missnöjda med sitt eget utseende och med sin vikt än elever som inte blivit nätmobbade. Detta är överensstämmande med tidigare forskning (Frisén et. al. 2014a; Shemesh & Heiman, 2016) som också funnit signifikanta skillnader mellan nätmobbade och inte nätmobbade elever på delskalorna BE-Utseende och BE-vikt.

På delskalan BE-Attribution förelåg det dock ingen signifikant skillnad mellan elever som blivit och inte blivit nätmobbade. BE-Attribution är den dimension av kroppsuppfattning som avser att mäta hur man tror att andra värderar ens utseende och kropp. Friséen et. al. (2014a) och Shemesh och Heiman (2016) fann inte heller några signifikanta skillnader på delskalan BE-attribution mellan elever som blivit och inte blivit nätmobbade. Hur kan det komma sig varken den här studien eller Friséen et. al. (2014a) och Shemesh och Heiman (2016) funnit någon signifikant skillnad för delskalan BE-Attribution?

En förklaring skulle kunna vara att både elever som blivit och inte blivit nätmobbade i föreliggande studie skattade relativt lågt på delskalan BE-Attribution. Det skulle eventuellt kunna bero på att BE-attribution innefattar mer abstrakta frågor som kan vara svåra för ungdomar att svara på, till exempel ”jag tror mitt utseende skulle kunna bidra till att jag får ett jobb” och ”mitt utseende gör att killar/tjejer gillar mig” (Berne, 2014).

Nätmobbing och självobjektifiering

Den här studiens resultatet visade att nätmobbade elever rapporterade en högre grad av självobjektifiering än elever som inte blivit nätmobbade. Det här stödjer Hypotes 2 och går i linje med tidigare forskning som har visat att mobbing i skolan ökar elevers grad av självobjektifiering (Lunde & Friséen, 2011). Som tidigare nämnts baserades Hypotes 2 i den här studien på analys av webbenkät svar från samma elever som i Hypotes 1, men innefattade inte elever i årskurs 5. Mer specifikt visade resultatet i den här studien att elever som blivit utsatta för nätmobbing (i årskurs 7 och 8) rapporterar att de oftare övervakar sin egen kropp och ser på sig själv från ett utifrånperspektiv samt känner mer skam över sin kropp än elever som inte blivit utsatta för nätmobbing. Såvitt jag vet är den här studien fram till idag ensam om att ha undersökt relationen mellan nätmobbing och självobjektifiering.

Självobjektifiering har i den här studien mätts med hjälp av skattningsformuläret OBC-Y som innefattar två delskalor: OBC-Y-Kroppsovervakning och OBC-Y-Kroppskam. Nedan följer en diskussion om möjliga förklaringar till varför nätmobbade elever i större utsträckning rapporterar att de övervakar sin kropp och ser på sig själv från ett utifrånperspektiv (OBC-Y-Kroppsovervakning) samt känner mer skam över sin kropp (OBC-Y-Kroppskam), än elever som inte blivit nätmobbade.

Hur kan det komma sig att elever som blir nätmobbade i högre grad övervakar sin egen kropp och ser på sig själva från ett utifrånperspektiv? Som jag nämnde tidigare så har forskning visat att utseendet är den vanligaste orsaken till att bli nätmobbad (Cassidy et al., 2009; Mishna et al., 2010). Det skulle kunna vara så att flera av eleverna som rapporterat att de blivit nätmobbade i den här studien utsatts för utseenderelaterade trakasserier och kränkningar. När elever får negativa kommentarer om sitt utseende och sin kropp handlar det ofta om hur de avviker från rådande skönhetsideal, vilket förespråkar att kvinnor ska ha en smal och sexig kropp medan män ska ha väldefinierade muskler och vara långa (Friséen et al., 2014b; Webb & Zimmer-Gembeck, 2013). I Berne med fleras (2014) studie beskrev elever att de lätt börjar tro på de elaka kommentarer de får höra om sitt utseende och sin kropp på internet. Troligen kan det här leda till att elever börjar övervaka sin kropp och se på sig själva från ett utifrånperspektiv i syfte att leva upp till de rådande skönhetsidealen och på så sätt minska risken att bli utsatt för

nätmobbing. Det här kan möjligtvis förklara föreliggande studies resultat som visar att nätmobbade elever i högre utsträckning övervakar sin egen kropp och ser på sig själv från ett utifrånperspektiv än elever som inte blivit nätmobbade.

Varför rapporterade elever som blivit nätmobbade att de känner mer kroppskam än elever som inte blivit nätmobbade? Som beskrivits i inledningen är kroppskam den känslomässiga komponenten av självobjektifiering och avser skamkänslor som uppstår till följd av att kroppen inte anses leva upp till samhällets skönhetsideal (McKinley & Hyde, 1996). Enligt Higgins (1987) är känslor av kroppskam vanliga när personer anser att deras kropp och utseende inte uppskattas av andra. Berne et al. (2014) fann att elever ansåg att utseenderelaterad nätmobbing ofta handlar om den nätmobbades kropp, exempelvis elaka kommentarer om specifika delar av kroppen (t.ex. en stor näsa eller acne) eller mer generella kommentarer om att personen var ful. Elever ansåg också att det var vanligt att bli nätmobbad på grund av sin vikt (Berne et al. 2014). Det är möjligt att dessa elaka kommentarer om den nätmobbades utseende och kropp kan leda till ökad känsla av kroppskam hos den som utsätts. Kanske är det så att elever i den här studien har fått den typen av kommentarer. I så fall skulle det kunna förklara varför nätmobbade elever rapporterade att de känner mer skam för sin kropp än elever som inte blivit nätmobbade.

En annan förklaring till varför nätmobbade elever känner mer kroppskam erbjuder Frisé och Berne (2016). De beskriver att det dels kan handla om att nätmobbade elever skäms för hur de ser ut på till exempel bilder som nätmobbaren lagt ut och dels om att de känner skam inför tanken på att många har sett det.

Det skulle också kunna vara så att nätmobbade elever känner mer kroppskam på grund av att de får negativa och kränkande kommentarer på bilder som de själva laddat upp på nätet. Berne et al. (2014) fann exempelvis att elever ansåg att detta var extra känsligt eftersom eleverna då tagit den bild som de tycker att de ser bäst ut på och vilken de trodde/hoppades skulle generera positiva kommentarer, och sedan mottogs bilden på ett helt annat sätt. Det här ökar troligen skamkänslorna, eftersom skam aktiveras när vårt agerande möts av en oväntad respons eller konsekvens (Bergsten et al., 2015).

Varför rapporterar nätmobbade elever en mer negativ kroppsuppfattning och högre grad av självobjektifiering?

Resultatet i den här studien tyder på det finns ett samband mellan utsatthet för nätmobbing och en mer negativ kroppsuppfattning samt högre grad av självobjektifiering, hos elever i årskurs 7 och 8. I och med den här studiens undersökningsdesign kan vi inte uttala oss om hur dessa orsakssamband ser ut. Är det så att utsatthet för nätmobbing leder till att elever får en mer negativ kroppsuppfattning och objektifierar sig själva i högre grad? Eller är det så att elever som har en mer negativ kroppsuppfattning och objektifierar sig själva i högre grad också blir mer utsatta för nätmobbing? Det kanske är så att elever som har en mer negativ kroppsuppfattning också har vissa yttre attribut som är stigmatiserade i dagens samhälle, vilket leder till att de blir utsatta för nätmobbing i större utsträckning än andra. Det skulle även kunna vara så att elever med högre grad av självobjektifiering oftare framställer sig själva på sådant sätt på nätet att de löper större risk att bli utsatta för nätmobbing, exempelvis genom utmanande bilder. Sammanfattningsvis vore det mycket intressant och väsentligt för framtida forskning att i detalj undersöka orsakssambanden mellan utsatthet för

nätmobbing och en mer negativ kroppsuppfattning samt ökad grad av självobjektivering, genom förslagsvis en longitudinell undersökningsdesign.

Den här studiens resultat visar som sagt att det finns en signifikant skillnad mellan elever som blivit och inte blivit nätmobbade avseende rapporterad kroppsuppfattning samt grad av självobjektivering. Frågan är hur stora dessa skillnader faktiskt är? För att kunna uttala oss om det behöver vi undersöka resultatets Partial Eta Squared (η^2) vilket är ett mått på effektstorleken. I föreliggande studie låg η^2 -värdet mellan .03–.05 för de signifikanta skillnader som återfanns i medelvärde på BESAA och OBC-Y mellan elever som blivit och inte blivit utsatta för nätmobbing. Det här innebär att endast 3–5 % av variationen i elevernas rapporterade kroppsuppfattning samt grad av självobjektivering kan förklaras av huruvida de har varit utsatta för nätmobbing eller ej. Effektstorleken i den här studien är i enlighet med tidigare forskning då Frisé et al. (2014a), som fann att nätmobbade elever rapporterade en mer negativ kroppsuppfattning än elever som inte blivit nätmobbade, hade en effektstorlek på $\eta^2 = .02$ –.04. Utifrån de riktlinjer som finns anses föreliggande studies η^2 -värde på .03–.05 vara en relativt liten effekt (Tabachnick & Fidell, 2012). Det är därför viktigt att betona att även om den här studien har funnit signifikanta skillnader mellan elever som blivit och inte blivit nätmobbade avseende rapporterad kroppsuppfattning samt grad av självobjektivering, så visar effektstorleken att utsatthet för nätmobbing inte verkar ha en så stor påverkan på elevers tendens att objektifiera sig själva och hur de uppfattar sin kropp och sitt utseende. Troligtvis finns det många andra faktorer som i större utsträckning påverkar elevers kroppsuppfattning samt grad av självobjektivering.

Vidare har forskning visat att personer som spenderar mycket tid på internet och sociala medier är mer missnöjda med sitt utseende och sin kropp än andra (Rodgers & Melioli, 2015). En förklaring till varför elever som blivit nätmobbade har en mer negativ kroppsuppfattning och högre grad av självobjektivering skulle därför kunna vara att de är en grupp som spenderar mer tid på internet än andra. Forskning har emellertid också visat att personer som spenderar mer tid på internet löper större risk för att bli nätmobbade (Frisé och Berne, 2016), vilket i sin tur skulle kunna leda till en mer negativ kroppsuppfattning samt högre grad av självobjektivering. Den här studien har inte tagit i beaktande hur mycket tid eleverna spenderade på internet. Det går därför inte fastställa om det är mängden tid på nätet eller utsatthet för nätmobbing som påverkar huruvida elever rapporterar en mer negativ kroppsuppfattning och ökad grad av självobjektivering. Det vore således intressant för framtida forskning att adressera den här frågan.

I den här studien förelåg ingen signifikant skillnad mellan pojkar och flickor avseende sambandet mellan utsatthet för nätmobbing och rapporterad kroppsuppfattning. Inte heller förelåg det någon signifikant skillnad mellan pojkar och flickor avseende sambandet mellan utsatthet för nätmobbing och rapporterad grad av självobjektivering. Det här går inte i linje med studiens hypoteser eller tidigare forskning. Frisé och Lunde (2011) fann exempelvis att flickor som ofta blivit utsatta för mobbing i skolan kände mer skam för sin kropp än pojkar som ofta blivit mobbade. Vidare fann Frisé et al. (2014a) och Landstedt och Persson (2014) att flickor som blivit nätmobbade var mer missnöjda med sitt utseende än pojkar som blivit nätmobbade. Deras resultat antyder att flickors kroppsuppfattning och tendens att objektifiera sig själva påverkas mer av utsatthet för nätmobbing/mobbing i skolan än pojkars. Hur kan det komma sig att den här studiens resultat inte visade detsamma?

Eventuellt skulle det kunna bero på att antalet deltagare i den här studien var relativt lågt i jämförelse med deltagarantalet i Frisé med fleras (2014a) och Frisé och

Lundes (2011) studier. Därmed finns det viss risk för typ 2-fel vilket innebär att skillnader som faktiskt föreligger inte har upptäckts. Ett större antal deltagare hade minskat denna risk eftersom ju större stickprovet är desto lättare är det att få ett signifikant resultat, givet att det verkligen föreligger en skillnad (Borg & Westerlund, 2012).

Mot bakgrund av tidigare forskning (Cassidy et al., 2009; Mishna et al., 2010) är utseendet troligen en vanlig anledning till varför eleverna i den här studien blivit nätmobbade. Kan det vara så att pojkar och flickor blir utsatta för utseenderelaterad nätmobbning i lika stor utsträckning? I så fall skulle det kunna förklara varför pojkars kroppsuppfattning samt grad av självobjektivering var lika sårbara för nätmobbning som flickors i den här studien. Dock fann Frisé et al. (2014a) och Berne et al. (2014) att en majoritet av eleverna i deras studier ansåg att utseenderelaterad nätmobbning var mer vanligt när flickor blir utsatta än när pojkar blir utsatta. Datainsamlingen i deras studier gjordes emellertid år 2010/2012 och kanske har det sedan dess blivit vanligare att pojkar utsätts för utseenderelaterad nätmobbning?

Studiens begränsningar och förslag till framtida forskning

Den här studien har endast undersökt relationen mellan nätmobbning och elevers kroppsuppfattning samt grad av självobjektivering. Studien har således inte kontrollerat för mobbning i skolan. Detta är en stor brist eftersom flera studier visat att mobbning i skolan och mobbning på nätet ofta överlappar (Sticca & Perren, 2012; Waasdorp & Bradshaw, 2015). Det finns således en risk att det inte är utsatthet för nätmobbning i sig som leder till en mer negativ kroppsuppfattning och ökad grad av självobjektivering, utan att det är utsatthet för mobbning i skolan eller kombinationen av utsatthet för mobbning i skolan och nätmobbning som gör det. Framtida studier som syftar till att klarlägga sambandet mellan nätmobbning och elevers kroppsuppfattning samt grad av självobjektivering behöver således kontrollera för mobbning i skolan.

En annan brist med föreliggande studie är att den endast undersökt utsatthet för nätmobbning på ett generellt plan. Studien har inte undersökt var på nätet eleverna blivit utsatta, till exempel ifall nätmobbningen ägt rum på sociala medier, e-mail, sms eller genom viral spridning av bilder/videor. Inte heller har studien specifikt undersökt på vilket sätt eleverna blivit nätmobbade, har de exempelvis blivit förlöjligade, utfrysta, eller kränkta verbalt/visuellt? Framförallt har den här studien inte undersökt huruvida eleverna varit utsatta för utseenderelaterad nätmobbning eller ej. Det vore därför intressant att undersöka ifall det specifikt är utseenderelaterad nätmobbning som leder till en mer negativ kroppsuppfattning samt högre grad av självobjektivering, eller om sambandet gäller för alla typer av nätmobbning. Vidare vore det även intressant att undersöka ifall elevers kroppsuppfattning och grad av självobjektivering påverkas mer av nätmobbning som äger rum på något särskilt forum på internet.

Ytterligare en av studiens begränsningar är det relativt låga deltagarantalet. Ett högre deltagarantal hade minskat risken för typ 2-fel, så kallade falska positiva, vilket innebär att verkliga skillnader mellan grupperna inte upptäckts (Borg & Westerlund, 2012).

Som tidigare nämnts så hanterades ofullständiga svar på någon av delskalorna i BESAA och OBC-Y med hjälp av EM-algoritmen i SPSS. Trots att EM-algoritmen utför en vedertagen metodik och räknar ut sannolika medelvärden på obesvarade frågor, så

behövs det understrykas att dessa svar är just skattningar och att resultaten därför bör tolkas med viss försiktighet (Tabachnick & Fidell, 2012).

En annan svårighet med studien var att de tre delskalorna i BESAA och delskalan Kroppskam i OBC-Y inte hade homogena varianser, vilket är ett antagande som bör vara uppfyllt då MANOVA ska utföras. När antagandet om homogena varianser inte uppfylls så rekommenderar Tabachnick och Fidell (2012) en mer restriktiv signifikansnivå. I föreliggande studie sattes därför signifikansnivån till $p < .01$, vilket ökar sannolikheten för att de funna skillnaderna mellan grupperna verkligen existerar. Med den mer restriktiva signifikansnivån är det dock möjligt att risken för typ 2-fel har ökat. Trots det ansågs beslutet att använda en lägre signifikansnivå ha övervägande fördelar, eftersom spekulationer om osäkra skillnader då undviks.

Konklusion

Den här studien visar att det verkar finnas ett samband mellan att ha varit utsatt för nätmobbning och en mer negativ kroppsuppfattning hos elever i årskurs 5, 7 och 8. Studien visar också att det verkar finnas ett samband mellan utsatthet för nätmobbning och högre grad av självobjektivering hos elever i årskurs 7 och 8. I dagsläget har ingen tidigare studie enligt min vetskap använt skattningsformuläret BESAA för att undersöka relationen mellan nätmobbning och kroppsuppfattning hos svenska elever i årskurs 5, 7 och 8. Inte heller har någon tidigare studie undersökt relationen mellan nätmobbning och elevers grad av självobjektivering. Därför kan den här studien anses vara ett välbehövt bidrag till kunskapsläget om sambandet mellan nätmobbning och elevers relation till sitt utseende och sin kropp.

Tidigare forskning har visat att en negativ kroppsuppfattning och hög grad av självobjektivering kan vara kopplad till olika typer av psykisk ohälsa, exempelvis ätstörningsproblematik och depression vilket gör den här studiens resultat extra bekymmersamma (Lindner et al., 2012; Stice, 2002; Paxton et al., 2006). Därmed behöver de som arbetar med att bekämpa nätmobbning uppmärksamma att det kan finnas samband mellan utsatthet för nätmobbning och en mer negativ kroppsuppfattning samt högre grad av självobjektivering.

Referenser

- Beckman, L., Hagquist, C., & Hellström, L. (2013). Discrepant gender patterns for cyberbullying and traditional bullying – An analysis of Swedish adolescent data. *Computers in Human Behavior*, 29, 1896–1903
doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.chb.2013.03.01>
- Bergsten, K., Lilliengren, P., Lindert, P., Pettersson, K., Hellquist, L., & Almebäck, L. (2015). *Affektfokuserad psykodynamisk terapi – Teori, empiri och praktik*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Berne, S. (2014). *Cyberbullying in childhood and adolescence – Assessment, Coping and the Role of Appearance*. Opublicerad doktorsavhandling, Göteborgs Univeristet: Psykologiska institutionen, Göteborg. Tillgänglig:
<https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/35753>
- Berne, S., & Frisén, A. (2016). *Aktion mot nätmobbning – Svenska elevers tankar om*

bästa sätten att förebygga och åtgärda nätmobbning [videofil]. Hämtad från: <http://urplay.se/program/196000-ur-samtiden-cyberbullying-2016-aktion-mot-natmobbning>

- Berne, S., Frisé, A., & Kling, J. (2014). Appearance-related cyberbullying: A qualitative investigation of characteristics, content, reasons, and effects. *Body Image, 11*, 527–533. doi:10.1016/j.bodyim.2014.08.006.
- Borg, E., & Westerlund, J. (2012). *Statistik för beteendevetare*. Stockholm: Liber.
- Cassidy, W., Jackson, M., & Brown, K. N. (2009). Sticks and stones can break my bones, but how can pixels hurt me? Students experiences with cyber-bullying. *School Psychology International, 30*, 383–402. doi: 10.1177/0143034309106948
- Cross, D., Lester, L., Barnes, A., Cardoso, P., & Hadwen, K. (2015). If it's about me, why do it without me? genuine student engagement in school cyberbullying education. *The International Journal of Emotional Education, 7*, 35–51.
- Dave, D., & Rashad, I. (2009). Overweight status, self-perception, and suicidal behaviors among adolescents. *Social Science & Medicine, 68*, 1685–1691. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.socscimed.2009.02.015>
- Englund, G. (2011). *Sambandet mellan mobbning och nätmobbning*. (Examensarbete.) Göteborg: Institutionen för pedagogik och specialpedagogik. Göteborgs Universitet. Tillgänglig: <http://hdl.handle.net/2077/25574>
- Erling, A., & Hwang, C. P. (2004). Body-esteem in swedish 10-year-old children. *Perceptual and Motor Skills, 99*, 437–444. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.2466/PMS.99.5.437-444>
- Forsman, M. (2014). Duckface/Stoneface sociala medier, onlinespel och bildkommunikation bland killar och tjejer i årskurs 4 och 7. Stockholm: Statens medieråd. Hämtad från Statens medieråd: <https://statensmedierad.se/publikationer/rapport/duckfacestoneface.650.html>
- Fredrickson, B. L., & Roberts, T. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly, 21*, 173–206. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/j.1471-6402.1997.tb00108.x>
- Frisé, A., & Berne, S. (2016). *Nätmobbning: Handbok för skolpersonal*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Frisé, A., Berne, S., & Lunde, C. (2014a). Cybervictimization and body esteem: Experiences of Swedish children and adolescents. *European Journal of Developmental Psychology, 11*, 331–343. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/17405629.2013.825604>
- Frisé, A., & Holmqvist, K. (2010). Physical, sociocultural, and behavioral factors associated with body-esteem in 16-year-old swedish boys and girls. *Sex Roles, 63*, 373–385. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1007/s11199-010-9806-2>
- Frisé, A., Holmqvist Gattario, K., & Lunde, C. (2014b). *Projekt perfekt: Om utseendekultur och kroppsuppfattning*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Hill, A. J. (2011). Body image assessment in children. I T. Cash & L. Smolak (Red:er), *Body image: A handbook of science, practice, and prevention* (ss. 138–145). New York, NY: The Guilford Press.
- Higgins, E. T. (1987). Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review, 94*, 319–340. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/0033-295X.94.3.319>

- Kim, D-D., & Kim, H-S. (2009). Body-image dissatisfaction as a predictor of suicidal ideation among Korean boys and girls in different stages of adolescence: A two-year longitudinal study. *Journal of Adolescent Health, 45*, 47–54.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/a0035618
- Landstedt, E., & Persson, S. (2014). Bullying, cyberbullying, and mental health in young people. *Scandinavian Journal of Public Health, 42*, 393–399.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/1403494814525004
- Levine, M. P., & Smolak, L. (2002). Body image development in adolescence. I T. F. Cash & T. Pruzinsky (Red:er), *Body image – A handbook of theory, research, and clinical practice* (ss. 74–82). New York. London: The Guilford Press.
- Lindberg, S. M., Hyde, J. S., & McKinley, N. M. (2006). A measure of objectified body consciousness for preadolescent and adolescent youth. *Psychology of Women Quarterly, 30*, 65–76.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/j.1471-6402.2006.00263.x
- Lindner, D., Tantleff-dunn, S., & Jentsch, F. (2012). Social comparison and the 'circle of objectification'. *Sex Roles, 67*, 222–235.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1007/s11199-012-0175-x
- Lunde, C., & Frisé, A. (2011). On being victimized by peers in the advent of adolescence: Prospective relationships to objectified body consciousness. *Body Image, 8*, 309–314. doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.bodyim.2011.04.010
- Låftman, S. B., Modin, B., & Östberg, V. (2013). Cyberbullying and subjective health: A large-scale study of students in Stockholm, Sweden. *Children and Youth Services Review, 35*, 112–119.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.childyouth.2012.10.020
- McKinley, N. M. (1999). Women and objectified body consciousness: Mothers' and daughters' body experience in cultural, developmental, and familial context. *Developmental Psychology, 35*, 760–769.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/0012-1649.35.3.760
- McKinley, N. M., & Hyde, J. S. (1996). The objectified body consciousness scale: Development and validation. *Psychology of Women Quarterly, 20*, 181–215.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/j.1471-6402.1996.tb00467.x
- Mendelson, B. K., Mendelson, M. J., & White, D. R. (2001). Body-esteem scale for adolescents and adults. *Journal of Personality Assessment, 76*, 90–106.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1207/S15327752JPA7601_6
- Menesini, E., Nocentini, A., Palladino, B. E., Scheithauer, H., Schultzer Krumbholz, A., Frisé. ... Blaya, C. (2013). Definitions of cyberbullying. I PK. Smith & G. Steffgen (Red:er), *Cyberbullying trough the new media: Findings from an international network* (ss. 23–36). London & New York: Psychology Press.
- Mishna, F., Cook, C., Gadalla, T., Daciuk, J., & Solomon, S. (2010). Cyber bullying behaviors among middle and high school students. *American Journal of Orthopsychiatry, 80*, 362–374. doi:10.1111/j.1939-0025.2010.01040.x
- Nilsson, K. (2014, December 1). Nätmobbade barn blir allt yngre. Göteborgs Posten. Hämtad 2017-03-22, från:http://www.gp.se/nyheter/göteborg/nätmbbade-barn-blir-allt-yngre-1.264123
- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2011). Traditional and nontraditional bullying among youth: A test of general strain theory. *Youth & Society, 43*, 727–751.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/0044118X10366951

- Paxton, S. J., Neumark-Sztainer, D., Hannan, P. J., & Eisenberg, M. E. (2006). Body dissatisfaction prospectively predicts depressive mood and low self-esteem in adolescent girls and boys. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, *35*, 539–549.
doi:http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1207/s15374424jccp3504_5
- Rieves, L., & Cash, T. F. (1996). Social developmental factors and women's body-image attitudes. *Journal of Social Behavior & Personality*, *11*, 63–78.
- Rodgers, R. F., & Melioli, T. (2015). The Relationship Between Body Image Concerns, Eating Disorders and Internet Use, Part 1: A Review of Empirical Support. *Adolescent Res Rev* (2016), *1*, 95-119. doi: 10.1007/s40894-015-0016-6.
- SFS 2003:460. *Lag om etikprövning av forskning som avser människor*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Shemesh, D. O., & Heiman, T. (2016). Cyberbullying victimization in adolescents as related to body esteem, social support, and social self-efficacy. *The Journal of Genetic Psychology*, *178*, 28–43. doi: 10.1080/00221325.2016.1195331.
- Skolverket (2011). *Utvärdering av metoder mot mobbning*. Tillgänglig: https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwtpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2498
- Slonje, R., & Smith, P. K. (2008). Cyberbullying: Another main type of bullying? *Scandinavian Journal of Psychology*, *49*, 147–154.
doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/j.1467-9450.2007.00611.x>
- Slonje, R., Smith, P. K., & Frisé, A. (2012). Processes of cyberbullying, and feelings of remorse by bullies: A pilot study. *European Journal of Developmental Psychology*, *9*, 244–259.
doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/17405629.2011.643670>
- Smolak, L., & Levine, M. P. (2001). Body image in children. I L. Smolak & J. K. Thompson (Red:er), *Body image, eating disorders, and obesity in youth. Assessment, prevention, and treatment* (ss. 193–213). Washington, DC: American Psychological Association.
- Spears, B., Slee, P., Owens, L., & Johnson, B. (2009). Behind the scenes and screens: Insights into the human dimension of covert and cyberbullying. *Zeitschrift Für Psychologie/Journal of Psychology*, *217*, 189–196.
doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1027/0044-3409.217.4.189>
- Statens medieråd. (2015). *Ungar & medier 2015: Fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medier*. Stockholm: Statens medieråd. Hämtad från Statens medieråd: <https://statensmedierad.se/publikationer/ungarochmedier/ungarmedier2015.381.html>
- Sticca, F., & Perren, S. (2012). Is cyberbullying worse than traditional bullying? Examining the differential roles of medium, publicity, and anonymity for the perceived severity of bullying. *Journal of Youth and Adolescence*, *42*, 739–750.
doi: 10.1007/s10964-012-9867-3
- Stice, E. (2002). Risk and maintenance factors for eating pathology: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, *128*, 825-848.
doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/0033-2909.128.5.825>
- Stice, E., Hayward, C., Cameron, R. P., Killen, J. D., & Taylor, C. B. (2000). Body-image and eating disturbances predict onset of depression among female adolescents: A longitudinal study. *Journal of Abnormal Psychology*, *109*, 438-444.

- doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/0021-843X.109.3.438>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2012). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston: Pearson Education.
- Tokunaga, R. S. (2010). Following you home from school: A critical review and synthesis of research on cyberbullying victimization. *Computers in Human Behavior, 26*, 277-287. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.chb.2009.11.014>
- Waasdorp, T. E., & Bradshaw, C. P. (2015). The overlap between cyberbullying and traditional bullying. *Journal of Adolescent Health, 56*, 483-488. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1016/j.jadohealth.2014.12.002>
- Webb, H. J., & Zimmer-Gembeck, M. J. (2014). The role of friends and peers in adolescent body dissatisfaction: A review and critique of 15 years of research. *Journal of Research on Adolescence, 24*, 564-590. doi:<http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/jora.12084>

Bilaga 1

Har du blivit utsatt för mobbning, själv utsatt någon eller sett någon bli utsatt? Här får du veta vart du kan vända dig för att få hjälp.

Du kan prata med någon av dina lärare eller din skolkurator. De kommer att göra vad de kan för att hjälpa dig. Telefonnummer till din skolkurator (namn) är: (telefonnummer).

Du kan också tala med någon av dina föräldrar, så kan de hjälpa dig att prata med skolan om problemet.

Om du har pratat med någon på skolan men inte tycker att du har fått någon hjälp kan du kontakta Barn- och elevombudet. På webbsidan www.skolinspektionen.se/beo finns ytterligare information.

Telefonnummer: 08-586 080 00. E-post: beo@skolinspektionen.se.

Du kan även ringa Bris på telefonnummer 116 111. Det är gratis och samtalet syns inte på telefonräkningen.

Du kan gå in på webbsidorna www.bris.se eller www.rodasidorna.se för ytterligare information och hjälp.